

»Tæl, mål og vej – eller hold din kæft!«

Søndag den 27. januar 2008, 03:30

Helmuth Nyborg er så upopulær, man næsten kan blive. Hans undersøgelser, der bl.a viser, at kvinder er dummere end mænd og sorte dummere end hvide passer nemlig ikke ind i, hvordan vi gerne vil se os selv. Den kontroversielle professor i udviklingspsykologi gik på pension for et år siden, men er ikke blevet tavs. Tværtimod.

Året er 2002. Professor Helmuth Nyborg åbner sine mails: »Du er værre end det værste kloaklort. Du burde skylles ud,« står der i en af dem. Telefonen ringer. Hans kone, Mette, tager den. Stemmen i den anden ende siger kort: »Vi ved, hvor I bor«. Røret bliver hurtigt lagt på. Han åbner sin post. Mærkelige breve med tegninger af mennesker hængt i galger.

Professoren i udviklingspsykologi havde ikke skændet et barn eller pint en hund. Han havde ikke hånet Michael Laudrup, stjålet kronjuvelerne eller formastet sig til at mene, at ændringer i solaktiviteten kan være medvirkende til den globale opvarmning.

Det var meget værre.

Han, der er en af de få, der herhjemme beskæftiger sig med forholdet mellem køn og intelligens, havde blot til Jyllands-Posten citeret den gamle socialdemokrat, minister og med-ophavsmand til den moderne velfærdsstat, K. K. Steincke (1880-1963), for at være bekymret over, at velfærdssamfundet kun kan holde til et begrænset antal svage individer. Truslerne, de frådende læserbreve, ramaskrigene i kronikkerne og de kollegiale forhånelser fortsatte, da han efterfølgende, med støtte i den kontroversielle bestseller Richard J. Herrnsteins og Charles Murrays, »The Bell Curve« fra 1994, udfærdigede rapporter, der viste, at mænd i gennemsnit er klogere end kvinder, at hvide i gennemsnit er klogere end sorte, og at intelligens er den vigtigste enkeltfaktor for, hvordan et menneske vil klare sig i livet.

Den slags gør man ikke i et land, hvor lighedsprincippet er en af de mest fastgroede dele af den danske selvforståelse, og hvor mange er enige om, at det er pædagogik og uddannelse, der afgør, om man bliver chef eller kassedame. Og for rigtig at vade i det havde Helmuth Nyborg tilmed sagt, at det måske kunne være en idé at belønne mindre intelligente mennesker for ikke at få mange børn. For hans forskning viste også, at vi som nation bliver dummere, som tiden går. Faktisk omkring fem seks IQ-points på fem generationer, hvis man fremskriver tallene, mener han.

Da M/S er budt indenfor i den omstridte 71-årige forskers hjem i Adsløv nær Hørning, har »skabsfascisten«, »sexisten« og »racehygiejniker« sin 16 måneder gamle søn, Martin, på armen. Det ligner bedstefar og barnebarn, men Martin er Helmuth Nyborgs tredje barn. De to andre Casper og Catrine er 41 og 39. Moderen, 42 år, er også psykolog og hans kæreste siden 2000 og en af hans tidligere studerende fra Aarhus Universitet. Foreholdt sin fortid som arbejderdreng, marxist, status som gammel far og hans række af politisk ukorrekte undersøgelser om intelligens, erkender han modvilligt, at »kontroversiel« måske er på sin plads.

Med lille Martin skiftevis på gulvet og på fars skød plagende efter de magiske kager på bordet uddyber den alvorlige mand med docerende stemmeføring og fast blik i øjnene:

»Det er nu, vi ser effekten af en dysgen udvikling. At for mange dårligt begavede får flere børn og får dem tidligere end de godt begavede. Og den effekt er eksponentiel. Den vil tage mere og mere fart med tiden. Sammen med den indvandring vi oplever, vil det sænke den danske gennemsnitsintelligens.«

Helmuth Nyborg holder en lille kunstpause:

»Hvis jeg ikke var gået på pension allerede, ville jeg blive afskediget, hvis du skriver det.«

Den kontroversielle forsker blev faktisk fyret fra Aarhus Universitet i 2006, da hans Skanderborg-projekt havde vist gennemsnitsforskellen i intelligens på mænd og kvinder. Han blev bedt om at rydde sit skrivebord på den arbejdsplads,

han havde haft siden 1968, fordi han ikke havde »udvist den nødvendige omhu i sin monitorering af Skanderborg-projektet (...)« og, som den nye institutleder sagde til pressen: »Nyborg er ikke i overensstemmelse med instituttets værdigrundlag, og det billede vi ønsker at vise udadtil.« Man mente med andre ord, at Helmuth Nyborgs forskning var fuld af sjusk og fejl, og at hans tilstedeværelse var dårlig for psykologstudiets image. Senere blev fyringen trukket tilbage og erstattet af en næse.

Han afbryder vores snak og henter noget banan i køleskabet til Martin. Drengen er træt eller savner sin mor. Helmuth Nyborg konkluderer det sidste. Bananen virker efter hensigten.

Pressen skrev om professorens opsigtsvækkende resultater med en blanding af afsky og fascination, som var det »ugens glade krøbling« eller nyheden om, at der er liv på Mars. Danske og udenlandske kolleger skrev støtteerklæringer og slog kreds om Helmuth Nyborg. De bakkede op om hans ret til at publicere det kontroversielle materiale og støttede ham i, at hans forskning var god nok. Med vanlig sans for at sætte tingene på spidsen meldte han sig selv til Forskningsministeriets Udvalg Vedrørende Videnskabelig Uredelighed (UVVU) for at få sig selv rensat. Det blev han. Der var ikke noget galt med hans forskning.

Det er den »korte« baggrund for, at M/S sidder i Helmuth Nyborgs lune køkken i den gamle smedje, han selv har sat i stand. Kajakken, han vandt OL-bronze i i 1960, hænger oppe under loftet. Medaljen hænger her også. Midt i løvens hule vil nogle sige, om et besøg hos manden, der om nogen er gået imod vedtagne normer og været skældt ud i medier og blandt kolleger.

Han kommer hurtigt til sagen om sin holdning, som han selv koger ned til et skarpt og næsten skræmmende: »Tæl, mål og vej – eller hold din kæft!« Han bliver mere imødekommende, da han uddyber: »Hvis du kommer i morgen med data, der viser, at mine undersøgelser er forkerte, så skifter jeg på en tallerken. Jeg er totalt utro over for alt, hvad der hedder teori. Jeg er faktisk bange for teori.«

Du må lige forklare, hvad intelligens er?

»Der er kun én ting at sige om intelligens: Man skal have en operationel definition. Det er lige meget, om man kalder det syv intelligenser eller emotionel intelligens eller Spearman's g. Du skal have nogle måleprocedurer, så du kan nå frem til et tal. Det tal skal kunne bruges til at rangordne folk. Den rangorden, at nogen scorer højt, og nogen scorer lavt, kan du så bruge til at forudsige, hvem der om 20 år har en gymnasieuddannelse, en villa på Strandvejen eller er på kontanthjælp. Dette er hele grundlaget for at lave noget, der hedder intelligensmåling. Ligesom inden for fysikken. Tyngdekraft er defineret som noget, der falder, når det mister sin understøttelsesflade. Det er ligegyldigt, om man kalder det 42 eller tyngdekraft. For ting falder stadig, når de mister deres understøttelsesflade. Det er fuldkommen det samme med intelligens. Mig bekendt er der kun én måde at lave det på, og det er ved at udlede en faktor, der kaldes G.«

Martin tøffer pylrende rundt i køkkenet.

»Hvad er problemet, Martin? Jeg ved godt, du vil have mere flødeskum...«

Helmuth Nyborg taber ikke tråden.

»Intelligens er en nødvendig, men ikke tilstrækkelig betingelse. Du kan godt have en skyhøj intelligens og aldrig få noget ud af det, fordi du er en doven slubbet. Du kan også have en lav intelligens og udnytte den på en fornuftig måde.«

Mette træder ind ad døren. Hun har været på kursus i kognitiv behandling af angst. »Mam,« siger Martin og bliver taget op.

»Jeg har rationeret flødeskummet,« siger Helmuth Nyborg til Mette. Hun sætter sig ned ved bordet og ammer Martin.

Ved sin fratrædelse og pensionering i januar 2007 fik han ikke lov at kalde sig professor emeritus på Aarhus Universitet, hans arbejdsplads gennem 40 år, eller blot få perifær tilknytning, så han kunne få adgang til databaser og materiale, og hans forskningscenter blev nedlagt og assistent smidt ud. I dag må han bruge kollegers velvilje ad bagvejen og selv betale for søgninger og adgang til relevant forskning. I parentes bemærket er »emeritus« en gammel romersk betegnelse for en udtjent soldat. Når man er sammen med Helmuth Nyborg og oplever hans dedikation for »sagen« her et år efter sin pensionering, er det en meget præcis titel, han altså ikke kan bryste sig af.

»Du kan heller ikke hæve intelligensen ved at terpe. Hvis du systematisk træner børn på en intelligenstest, så kan du hæve deres IQ med fem, seks, syv, otte IQ-points. De er ikke blevet klogere, de er bare blevet smartere til at tage den test. Der er ingen pædagogiske fif eller genveje til at blive mere intelligent. Det er velundersøgt 50-60 år tilbage i tiden. Problemet for børn og voksne med lav intelligens er, at indlæringsberedskabet ikke er til stede i tilstrækkelig grad. Du kan træne og træne og træne, og du kan lære børn nogle tricks, men du kan ikke lære dem at tænke abstrakt, og det er det, der er det væsentlige. Man kan kun tage udgangspunkt i det enkelte barns indlæringsberedskab.«

Ifølge den raceteori, som Helmuth Nyborg bekender sig til, fremsat af Richard Lynn og af Philippe Rushton, skyldes forskellen i intelligens mellem racerne, at det for mange årtusinder siden, da mennesket drog ud fra Afrika, kun var de klogeste, der kunne finde vej gennem sneen, finde føde og lære at opbevare den. Jo nordligere urmennesket kom, jo klogere skulle det være for at overleve. Ifølge Helmuth Nyborg bekræfter tvær-nationale undersøgelser, at jo længere mod Nord man måler IQ, desto højere scorer folk gennemsnitligt. Højest i visse dele af Asien (IQ: 105-107), medium i Europa (90-100), og lavest i Afrika (70). Forskellen i IQ mellem kønnene redegjorde Helmuth Nyborg for i sin bog fra 1997 »Hormoner, køn og samfund«. Skåret ind til benet var det kun de kvinder, der var gode til det verbale, til at samle

bær op passe på familien, der overlevede, og kun de mænd, der var gode til at orientere sig og jage, der blev gamle nok til at give deres gener videre. Ifølge Helmuth Nyborg kan man konkludere følgende: Jo mere maskulin eller feminin man er desto lavere IQ. Jo mere kønsneutral udvikling, desto højere IQ. Specifikt, maskuline mænd og feminine kvinder scorer lavere IQ end feminine mænd og maskuline kvinder.

Hvad er så løsningen, hvis man skal forbedre samfundet, forskningen, gøre noget for miljøet og få ordnet indvandningsproblemet?

»Hvis mine antagelser er rigtige, så er der kun én ting at gøre, det er at mindske antallet af mennesker i næste generation med lav intelligens. Og så er du ovre i et område, der hedder eugenik, og det er næsten værre at tale om end raceforskelle og kønsforskelle. Men der er, så vidt jeg kan se, ikke noget alternativ til eugenik. Det vil sige at fremme de bedste gener i næste generation.«

Eugenik betyder racehygiejne?

»Racehygiejne er et så forvrøvet begreb, der burde forbydes. Det næste, folk siger, er Hitler og nazisme. Men hvis vi lader nazikortet ligge et øjeblik og spørger, om det virkelig er rigtigt, at det er så svært at ændre på intelligens. Er det rigtigt, at mennesker med lav intelligens ofte løber ind i en masse problemer? Øget kriminalitet, flere skilsmisser, øget antal børnemishandlinger, øget antal misbrug – en hel masse uønskede ting? Og hvis de ikke kan gøres klogere og problemet kun fjernes ved, at man reducerer antallet af dårligt begavede i næste generation, så må det være den logiske løsning.«

Helmuth Nyborgs stemme lyder, som holdt han en forelæsning med den deraffølgende snert af selvfølgelighed.

»En forsker har en forpligtelse til at finde ud af, hvad skal vi gøre ved det problem. Og da jeg ikke går ind for eutanasi-programmer (dødshjælp) og udryddelsesprogrammer eller sterilisering og sådan noget, så spørger jeg: Er der andre måder, vi kan ændre balancen mellem dårligt og højt begavede på, som er acceptable for alle parter? Den diskussion forsøgte jeg at etablere for fem år siden, og det var jo katastrofalt. Man må spørge sig selv: Hvorfor er ingen mennesker interesseret i at høre om det? Svaret er: Det er fordi, det truer lighedsprincippet.« Ingen politiker tør sige ordet »ulighed«.

»Den evigt misforståede,« kommenterer Mette og giver ham kæreste-blikket.

»Nej, jeg er jo ikke den eneste. Der er mange mennesker fra det faglige bagland, der ikke bliver forstået.«

Jeg kan forstå, at I ikke altid er lige enige i Helmuths konklusioner?

»Er du gal...« griner Helmuth Nyborg, »hun formaster sig til at modsige mig på mange punkter.«

»Jeg skal lige varme op,« siger hun, men ser ikke ud til at gide diskutere nu. Hun når dog lige at bemærke, at hun gerne så Martin gå i en Rudolf Steiner-skole, når den tid kommer. Antroposofiens grundlægger og det åndelige menneskes fremmeste fortalere er ikke Helmuth Nyborgs kop te, kan man se.

Mette konstaterer, med Martin ved sit bryst: »Bag den videnskabelige tilgang, der er du altså også et menneske, Helmuth.«

»Må jeg være her? Nu skal du ikke gå for vidt.«

Martin er ved at være mæt og vil ned på gulvet igen. Han tøffer ind i stuen.

Er dine følelser for Martin også kun kemi og molekyler?

»Nu rører du selv ved en af mine hovedpointer, og en af grundene til, at jeg er kommet på kollisionskurs med mange af mine kolleger. For jeg mener ikke, vi har noget psykisk. Jeg mener, at evolutionen har sat os sammen på en sådan måde, at vi blev til mennesker, fordi naturens selektive kræfter udviklede os sådan. Men var vi blevet udsat for andre selektive kræfter, var vi blevet til flodheste eller giraffer.«

Kan man ikke ændre sin skæbne med uddannelse og indlæring?

»Uddannelsen øger ikke et barns IQ, men derimod muligheden for, at barnet kan bruge sin stort set biologisk givne intelligens på en produktiv måde. Dette indebærer, at læringsteoretikernes løfter om, at børn bliver klogere ved at udsætte dem for en bestemt pædagogik er tomme og uden dokumentation. Derimod kan vores viden om det enkelte barns IQ sætte lærerne i stand til at optimere pædagogikken. Et barn med lav IQ vil blive stresset af indlæringskrav, der med rette kan stilles til gennemsnitsbarnet, og høj-IQ barnet ville kede sig.«

Det lyder lidt mekanisk?

»Det kan da godt være, at verden er mekanisk indrettet. Men det er en følelsesmæssig reaktion, når man siger, at verden ikke MÅ være mekanisk. Der må være noget mere i livet, siger man. Mig bekendt har vi siden de gamle grækere kigget efter det mentale, men ingen har kunnet dokumentere det. Men vi påstår, at det er der på baggrund af nogle mekaniske indikatorer. Det er adfærd. Opførsel. Adfærden er et spejl på, hvordan hjernen fungerer, og den fungerer ved hjælp af neurale impulser, og hvis man påvirker dem ved hjælp af indlæring, så ændrer man adfærden. Det vil sige, at »The mind« er en opfindelse, filosofferne har gjort uden, at de havde nogle data for det. Og det finder jeg oprørende, at de ikke føler

sig forpligtet til at dokumentere, at vi har noget mentalt eller åndeligt, men stadig skælder ud på folk, der antager, at vi bare har en hjerne, der er så kompliceret, at der er arbejde nok til mange mange år for forskerne. Selv hvis den kun er mekanisk.«

Ding, ding, ding, ding, ding. Martin har forelsket sig i en tangent på klaveret inde i stuen.

Når Martin bliver ti, skal du være heldig at være i live?

»Nej! 84, det er gennemsnitsalderen for min molekylesammensætning. Jeg har tænkt over det. Der kan jeg få lidt faglig støtte i forskningen, som viser, at biologiske forældre stort set ikke er nødvendige i forbindelse med opvækst. Hvis du bare har et kærligt menneske, du som barn kan knytte dig til, så er det ikke noget problem. Punkt to: Der er familier, hvor børn må undvære moderen eller faderen eller familien på grund af sygdomme eller andet. Så jeg er ikke så bekymret, bare moderen overlever.«

Det lyder egoistisk, at du for din egen skyld vil have et barn, selv om han ret hurtigt vil miste sin far?

»Det synes jeg ikke. Det er skam også for moderens skyld. Men Danmark og de fleste europæiske lande får så få børn, at vi som folkeslag er ved at forsvinde. Omkring 2050 vil danskerne være en minoritet, hvis vi holder den nuværende reproduktionsrate.«

Så du mener, du gør en god gerning?

»Jeg gør min fædrelandspligt.«

»Helmuth har da tænkt på mig,« siger Mette. »Jeg har tænkt det hele igennem: Egoisme, etik. Man kan ikke altid forklare, hvorfor kærlighed opstår. Man kan ikke være sikker på noget i tilværelsen. Der er også unge forældre, der dør. Det vil være Martins udfordring. Og så har han two in one. Både en far og en bedstefar i samme person. Jeg er gået ind i det med åbne øjne. Martin er helt klart et kærlighedsbarn.«

Helmuth Nyborg bryder ikke kun normen for salonfähig forskning og tramper ved siden af tidens gåsegang. Han er også en mønsterbryder i sit private liv.

Han er søn af en fyrbøder på et slagteri i Vejle. Mange af familiens medlemmer var frihedskæmpere under Besættelsen og indpodede den tænksomme dreng solide venstreorienterede holdninger. Sine tanker var han slet ikke moden nok til at håndtere, siger han i dag. Han gik og stampede i jorden og undrede sig over, at jorden ikke stampede igen. Først senere fandt han ud, at han havde undersøgt fænomenet aktion og reaktion. Han undrede sig over, hvordan alt hang sammen, og splittede ting ad og kunne ikke samle dem igen.

»Jeg var en dum dreng, for jeg stillede dumme spørgsmål.«

Det er der jo nogle, der siger er klogt?

»Nu er klog et teknisk udtryk. Der skal vi have en måleskala,« som han siger.

Han nærmest flygtede ud af skolen som 14-årig. Tog til søs med rygsækken fuld af rastløshed og blev søfyrbøder. Senere maskinassistent og radiotelegrafist på fjerne destinationer. Han afmønstrede, hvor han havde lyst, og morede sig med at rejse rundt, indtil pengene slap op. En dag stod han med skipperen på Mathilde Mærsk med armene på rælingen og så ud over Det Indiske Ocean. De talte om, hvor de så sig selv om 20 år. For skipper var det dér på skibet, mens Helmuth Nyborg for første gang i mange år erkendte, at han havde lyst til at få noget viden indenbords. Han tog hjem og startede forfra. Tog præliminæreksamen på Ahms kursus blandt de 16-18-årige og var den aparte erfarne mand på den gammelsproglige studenterlinje. På universitetet blev det psykologi, fordi, som han siger, »min gamle græsklærer havde sagt, at der ikke bliver smør på brødet med filosofi, men det kan du få med psykologi.« En nøgtern kalkyle, der passede den unge socialist godt.

Et af hans vigtigste personlige sporskift skete en dag på Psykologisk Laboratorium på Københavns Universitet. Året var 1968. 31-årige Helmuth Nyborg havde sammen med en flok andre studerende besat stedet i protest mod professorvældet og for at få medbestemmelse. Studenteroprøret var i færd med at antænde tidsånden og de europæiske storbyer. Helmuth Nyborg var med på barrikaderne. Der blev holdt flammende taler. Da den sidste taler havde udbasuneret sine paroler, tænkte Helmuth Nyborg fra sin plads blandt tilhørerne: »Det her hænger ikke sammen« og »hvordan kan alle talerne få hele salens bifald og opbakning, selv om de på nogle punkter modsiger hinanden?«

Dette er, som Helmuth Nyborg husker det, hans første spæde skridt mod at skifte sit socialistiske lighedsprincip ud med Darwins teori om naturlig selektion.

»Tre år efter fik jeg stillet en seksugersopgave i adfærdsgenetik, hvor jeg skulle redegøre for forholdet mellem genetik og psykologi. Der opdagede jeg, at de fleste af de ting, psykologer er interesseret i, har en vis familiær lighed med hinanden. Men kunne det være, at også intelligens var arvelig? Kunne det være, at de, der har magten, er dem, der har den høje intelligens? Og så fik jeg jo pludselig vendt Marx på hovedet. Det var jo ikke på grund af grådighed, at nogen havde tilranet sig produktionsmidlerne. Det var bare de begavede folk, der var i stand til at frembringe produkter. Hierarkiet var baseret på intelligens og ikke på grådighed. Det optog mig voldsomt i tre-fire år, indtil jeg måtte erkende, at intelligens stort set måtte være arvelig. Vi kan ikke gøre ret meget ved det, og nogle mennesker får bare ved et af genetikens lykketræf et godt og effektivt hoved. Det er dem, der kan hjælpe andre på vej til at udvikle produkter og patenter og idéer. Dermed røg min marxisme. For Marx havde misforstået det. Kulturen bliver skabt af folk. Det er ikke folk, der

skabes af kulturen.«

Han holder en pause.

»Men den viden er systematisk undertrykt igennem de seneste 50 år. Og det gjorde så, at jeg måtte lægge mig i selen og vise, at der er meget biologi i menneskelig adfærd, og at vi ikke kunne forstå mange ting inden for politik og indvandring og mange andre ting, hvis ikke vi forstår, at mennesket hovedsagelig er en biologisk gestalt. Og det er det, der giver problemer, for det støder fundamentalt sammen med lighedsprincippet. Det princip, der siger, at vi, i hvert fald i teorien, er ens, og hvis ikke, så har nogen skylden for det. Skolen, forældrene, daginstitutionerne, samfundet. Og det er det, der har givet mig problemer gennem alle årene.«

Helmuth Nyborg viser, hvor det er, han skriver sine omstridte papers og akademiske afhandlinger til tidsskrifter verden over. Oppe på loftet. En lille låge adskiller trappen fra køkkenet, så Martin ikke skal komme galt af sted. Papirer i stakkevis roder på gulvet. I et mørkt hjørne står hans gamle filmfremkalderudstyr, og en Freud action-figur hænger stadig i sin emballage, på væggen. Den er en hadefigur fra vennerne. Han tager et papir op fra bunken på bordet og læser højt. Det er en liste over landes gennemsnits-IQ plus en sammenligning med landenes bruttonationalprodukter. Tallene er en del af en rapport, han lige har indsendt sammen med kollegaen og »lidelsesfælden« ved University of Ulster, Richard Lynn: Zimbabwe: 66. Syrien: 83 Japan: 105. Pakistan: 84. Saudi Arabien: 84. Somalia: 68. Afghanistan: 84. Danmark: 98. Han fortæller modstræbende, at en af hans hypoteser, der ikke holdt ved nærmere eftersyn, var den om, at national korruption og intelligens næppe hænger sammen. »Men tallene viser, at der er en negativ sammenhæng alligevel,« nævner han, så det er svært at høre.

Nede i stuen har Mette disket op med pizza og et par kolde øl. Helmuth Nyborg ironiserer: »Det var dog fantastisk. Hun er så ressourcefuld. Det er derfor, jeg har valgt dig.«

Spiller din holdning og din forskning ind på dit forhold til Martin?

»Nej, slet ikke. Hvis Martin er dum som et bræt, så vil jeg holde fuldt ud lige så meget af ham, og så vil jeg finde en niche til ham, hvor han kan passe ind, velvidende at jeg ikke kan gøre meget ved det.«

Hvordan påvirker det din holdning til mennesker, at du anser dem for ren kemi?

»Det påvirker mig ikke. Men jeg kan hurtigt mærke på Mette, om hun har det godt eller skidt. Hvis vi har det dårligt sammen, går jeg ud fra, at der er en kemisk ubalance. Men jeg ser og hører det fra Mettes adfærd. Det, jeg så gør ved det, er også biokemi, men kan betegnes som kærlig omsorg eller afvisning. Adfærd er jo flytning af molekyler i et tid-rum-koordinat. Jeg tænker på det som biokemi, og hvordan den kan hoppe på plads igen.«

En buket roser kan altså få molekylerne til at hoppe på plads igen?

»Ja, det er jo et empirisk spørgsmål. Giv konen nogle roser, så stråler hun, og så ser man, at det var det, der skulle til for, at kemien skulle hoppe på plads igen. Endorfinerne kommer, og balancen mellem neurotransmitterne hopper på plads.«

Hvordan er det i det hele taget at være den kontroversielle Helmuth Nyborg?

»Jeg ser pædagogisk på det. Det er da fantastisk, at så massiv dokumentation i den grad kan blive systematisk undertrykt. At både pressen og offentligheden er ladt i mørket om helt afgørende ting, som man ikke længere diskuterer i fagkredse. Så bliver folk vrede. Men det er bare en støjkilde for mig, for jeg tror, at »sandheden«, hvad den så end måtte være, kommer frem til sidst. Men det er dæleme drøjt.«

Hvad er din egen IQ?

»Den får du ikke. Men da livet er en kumuleret intelligencetest, kan du indirekte aflæse den i f.eks. uddannelsen.«